

1 Trygghet i fellesskap

2 *Politi-, justis- og beredskapspolitisk uttalelse, Arbeiderpartiets landsmøte, april 2019*

3 **Politikk for trygge lokalsamfunn**

4 Trygge lokalsamfunn skaper vi i fellesskap. Alle har rett til å være trygge. Politiet er vår fremste
5 garantist for innbyggernes lokale trygghet, men flere samfunnsaktører spiller en viktig rolle – blant
6 annet helsevesen, skole, frivillige organisasjoner, sivilforsvar, brann- og redningsvesen og
7 kommunene. Arbeidet må være forankret lokalt og understøttet nasjonalt.

8 Arbeiderpartiet vil forebygge og bekjempe kriminalitet Lokalt forankret politi er avgjørende for å
9 skape trygge lokalsamfunn og forebygge kriminalitet. Lovbrudd skal oppklares raskt, lovbrutere
10 skal straffes med straff som virker og de skal rehabiliteres. Kriminalpolitikken må forebygge
11 bedre, oppklare mer og reagere raskere.

12 Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for justissektoren, for økt beredskap og et tryggere Norge. Vi
13 vil satse på politiet og føre en politikk som setter politiet i stand til å møte morgendagens
14 kriminalitetsbilde som er i endring.

15 Vi vil intensivere arbeidet med å avdekke og straffeforfølge bakmennene i kriminelle gjenger som
16 står bak narkotikanettverk, arbeidslivskriminalitet, menneskehandel, våpensalg og torpedo-
17 virksomhet. Vi må følge pengene, hindre rekruttering og vil vurdere et forbud mot at gjeng-
18 medlemmer kan bosette seg i samme område etter endt soning. Vi vil arbeide for en langvarig
19 konsentrert innsats fra politifolk med inngående kunnskap om miljøene. Det er politiets ansvar å
20 bekjempe kriminalitet, samtidig må kommunene bidra til det forebyggende arbeidet.

21 Vi vil satse på den sivile beredskapen for å møte de nye klimautfordringene. Vi vil styrke
22 beredskapen nasjonalt for å sikre folk i alle deler av landet mot terror og nasjonale katastrofer.

23 **Politistyrken er vår ordinære beredskap**

24 Den viktigste beredskapsressursen utgjøres av det ordinære politiet. Et nært, kompetent og synlig
25 politi er viktig for at vi skal føle oss trygge der vi bor. Politiet må ha god lokal forståelse og være
26 der for folk når de trenger det. Vi ønsker et forebyggende, tilstedeværende og serviceinnstilt politi.

27 Økte rammer til politidistriktene er nødvendig for å styrke landets grunnleggende beredskap. En
28 styrking av landets politidistrikter er særlig viktig for å gi politiet økt handlingsrom og dermed
29 mulighet til å drive sin kjernevirksomhet og utøve sitt samfunnsoppdrag. Økte ressurser til politi-
30 distriktene gir større rom for å forebygge kriminalitet og radikaliserings, bekjempe kriminalitet på
31 nett og kriminelle gjenger og er viktig for å få raskere og økt beredskap lokalt nær folk. Dette må
32 til for å styrke folks rettsikkerhet og trygghet i hele landet. Slik GjØrv-kommisjonen også påpekte
33 har det vist seg at den desidert viktigste beredskapsressursen er knyttet til øyeblikkelige aksjoner
34 av det ordinære politiet.

35 Arbeiderpartiet står derfor fast ved forliket om «nærpolitireformen», et forlik høyreregjeringen for
36 lengst har forlatt. Det var viktig for Arbeiderpartiet at politireformen skulle frigjøre politikraft og
37 bidra til å øke tillit eller nærhet i politiet. Dette var vi også klare på i forhandlingene om reformen
38 på Stortinget i 2015. Vi stilte klare krav til lokal medvirkning i endringsprosesser i gjennom-
39 føringen, la stor vekt på arbeidet med kultur og ledelse i politiet, og ba om en tydelig avklaring av
40 den nasjonale kriseledelsen i politiet. Reformen skulle styrke de lokale tjenestestedene som ikke
41 ble lagt ned av strukturendringene og hvor lensmannskontor ble lagt ned skulle det operative
42 politiet ikke svekkes. Det skulle etableres politikontakter i alle kommuner. Nærpolitiet skulle
43 styrkes.

44 Vi beklager at høyreregjeringen har brutt med forliket om politireformen. Reformen skulle ikke bli
45 en sparerreform, men er klart underfinansiert. De lokale tjenestestedene styrkes ikke og folk
46 opplever ikke et mer nært politi. Det er det motsatte som skjer. Flere steder i landet opplever man

47 at tjenestesteder som står igjen etter strukturendringene tappes for ressurser, folk og at
48 åpningstider begrenses. Ofre for kriminalitet står i køer fra anmeldelse, gjennom etterforskning og
49 kriminelle gis nå i større grad strafferabatt som følge av store kapasitetsproblemer i både politi og
50 domstoler.

51 Arbeiderpartiet mener underfinansiering, underprioritering av politidistriktene og mangel på
52 politisk lederskap er hovedproblemet for gjennomføringen av politireformen. Forliket vedtatt i
53 Stortinget følges ikke opp. Uten en reell styrking av det lokale politiet, et reelt etterforskløft og
54 uten nødvendige tiltak for bedre kultur og ledelse blir dette bare en ren struktur- og sparereform
55 som svekker det lokale politiet.

56 En annen konsekvens av regjeringens mangel på styring av justissektoren er at køene nå også
57 har inntatt passkontorene. Pass er vårt eneste nasjonale id-kort. Når tilgjengeligheten til pass
58 begrenses, begrenses blant annet også reisefriheten til befolkningen. Situasjonen har blitt
59 uholdbar.

60 Veksten i byråkrater i Politidirektoratet har eksplodert under denne regjeringen, mens de som skal
61 sørge for rettssikkerhet og tjenester til folk blir færre. Politidistriktenes handlingsrom må økes.
62 Arbeiderpartiet mener at bevilgningene til politidistriktene må styrkes og at pengebruken i
63 Politidirektoratet begrenses.

64 **«Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform» i justissektoren**

65 Justissektoren har blitt rammet hardt av regjeringens «avbyråkratiserings- og effektiviserings-
66 reform». Resultatet er ikke kutt i byråkrati, men kutt i bemanning av politifolk, dommere og
67 fengselsbetjenter. Arbeiderpartiet mener justissektoren må skjermes for disse flate osthøvel-
68 kuttene i finansieringen av vår felles trygghet.

69 Arbeiderpartiet mener det svekker samfunnssikkerheten hvis vi ikke sørger for best mulig
70 rehabilitering og straffegjennomføring. Sulteforingen av norske fengsler og friomsorg må stanses.
71 Innholdet i soningen må styrkes. Vi må opprettholde et straffeforløp som gjør den domfelte i stand
72 til å komme ut til et liv uten ny kriminalitet. Vi mener regjeringens forslag om å bygge ned det
73 åpne soningsalternativet varsler et linjeskift i norsk kriminalomsorg. Arbeiderpartiet vil ha mer
74 trygghet og satser derfor på et soningsforløp og et innhold i soningen som virker, vel vitende om
75 at innsatte en dag skal bli noens nabo.

76 Arbeiderpartiet ønsker en sterk offentlig kriminalomsorg. Osthøvelkuttene i finansieringen av
77 kriminalomsorgen har ført til mer isolasjon av innsatte og en økning av vold og trusler overfor
78 ansatte. I tillegg har kuttene ført til svekkelse av programarbeid som livsmestring og sinne-
79 mestring. Dette fører i sum til dårligere rehabilitering og målet om straff som virker skyves lengre
80 og lengre ut i det blå.

81 Vi vil igangsette bygging av nye soningsplasser og prioritere de områdene av landet som i dag
82 ikke har tilfredsstillende soningstilbud. Kvinner har dårligere soningsforhold enn menn, med eldre
83 og uegnet bygningsmasse. Nå haster det å utbedre soningsforholdene for kvinner.

84 Overgangen fra straff til frihet er kritisk. Derfor må samarbeidet mellom kriminalomsorg, frivillige
85 organisasjoner og kommunene styrkes. Den domfelte må få minst en fast kontaktperson å
86 forholde seg til etter løslatelse.

87 Arbeiderpartiet mener høreregjeringens nedleggelse av en rekke åpne fengsler har skadet
88 balansen mellom de ulike soningsformene vi har i Norge. Arbeiderpartiet vil rette opp dette og
89 sørge for at kriminalomsorgen igjen har et fullstendig tilbud over hele landet, både når det gjelder
90 «lukkede» og «åpne» fengsler, kvinnesoning i egne egnede institusjoner og et sterkt tilbud
91 gjennom friomsorgen og ved overgangsboliger.

92 Arbeiderpartiet mener domstolene må styrkes. Også finansieringen av domstolene er rammet av
93 regjeringens osthøvelkutt. Flere steder varsles det nå om nedbemanning. Dette i en tid hvor
94 straffesaksjeden er under stort press. Køene folk står i blir lengre og lengre.

95 Arbeiderpartiet vil ha en desentralisert domstolsstruktur. Vi er kritiske til at domstolskommisjonen
 96 som er satt ned først skal levere sitt forslag til ny struktur i august 2019, mens kvalitetsdelen skal
 97 komme våren 2021. Dette burde vært gjort samtidig og presentert i én innstilling. Spørsmålet om
 98 ny struktur for domstolene er en sak for Stortinget å beslutte. Arbeiderpartiet vil ikke godta storstilt
 99 sentralisering av våre domstoler.

100 **Samfunnssikkerhet og beredskap**

101 Arbeiderpartiet mener at bedre samspill mellom politi, forsvar, fylkesmenn, fylkeskommuner,
 102 kommuner og frivillige organisasjoner er en hovednøkkel til en bedre beredskap. De ulike
 103 aktørene må trene sammen, gjerne med utgangspunkt i regionale kompetansemiljøer som på
 104 Rena. Den kommunale beredskapen har blitt svekket som følge av kutt i politistillinger mange
 105 steder i landet.

106 Samfunnet de siste årene har blitt mer sårbart på grunn av overgang til elektronisk
 107 kommunikasjon og satellittbaserte tjenester, noe som sterkt påvirker energiforsyning, olje- og
 108 gassproduksjon, vannforsyning, finansielle tjenester, helse- og omsorgssektoren, transport og
 109 infrastruktur, fellesfunksjoner og styringsapparat. Dette skaper store utfordringer i samfunnets
 110 arbeid for å etablere god kriseledelse og evne til å møte digitale angrep. Arbeiderpartiet mener
 111 disse temaene hører hjemme i en ny totalberedskapskommisjon.

112 Det er behov for å styrke evnen til regional og lokal krisehåndtering i særlig den nordlige lands-
 113 delen. Lokale ressurser må der, i enda større grad enn i den sørlige landsdelen, og enda lenger
 114 etter at en hendelse inntreffer, selv måtte håndtere krisen, og trenger derfor å være desto bedre
 115 forberedt. Arbeiderpartiet mener det er behov for å etablere regionale øvings- og beredskaps-
 116 sentre for å styrke samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.

117 Det er også behov for å gjennomgå beredskapskapasiteten i kommunene. Brann- og rednings-
 118 tjenesten er videre en sentral del av vår lokale og regionale beredskap. Oppgaveporteføljen har
 119 endret seg mye de siste årene og den er i stadig utvikling. Totalforsvarskonseptet er revitalisert
 120 og vil ha betydning for rollen brann- og redningstjenesten skal ha i større sikkerhetspolitiske krise,
 121 konflikt og krig. Derfor mener Arbeiderpartiet at det trengs en ny stortingsmelding om brann- og
 122 redningstjenesten og vil på ny fremme forslag om dette i Stortinget. Det er behov for en prinsipiell
 123 gjennomgang av brann- og redningsvesenets lokale, regionale og nasjonale rolle.

124 En viktig oppgave for å styrke samfunnssikkerheten er å kunne sikre at politi, forsvar og andre
 125 samfunnsaktører med beredskapsoppgaver har utstyr som kan beskytte innbyggerne på en best
 126 mulig måte. Vi mener redningsberedskapen og akuttberedskapen i landet må styrkes vesentlig. I
 127 Nord-Norge er helikopterberedskapen for svak. Arbeiderpartiet mener det må etableres en ny
 128 redningshelikopterbase i Troms.

129 Smelting av flerårsisen i Arktis fører både til at nye naturressurser avdekkes og økt turist-
 130 virksomheten. Varmere vann i sør presser arter som torsk mot nord. Den pågående aktivitets-
 131 økning i et sårbart område med lange avstander og lav redningskapasitet presses. Beredskaps-
 132 kapasiteten på Svalbard må derfor styrkes for å ivareta tilstrekkelig håndtering av akutt
 133 forurensning og bergingsoperasjoner.

134 **Arbeiderpartiet vil:**

- 135 • Styrke politidistriktenes driftsbudsjetter for å sikre folks trygghet.
- 136 • Opprette flere studieplasser på politihøgskolene.
- 137 • Sørge for skjerpet grunnberedskap i hele landet.
- 138 • At det settes ned en totalberedskapskommisjon.
- 139 • Styrke samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.
- 140 • Lage en nasjonal plan for å etablere regionale øvings- og beredskapssentre.
- 141 • At det utarbeides en ny stortingsmelding for brann- og redningsvesenet.

142
 143

144 **Nettkriminalitet**

145 Vi ønsker ikke et samfunn der mennesker må selge kroppen sin ved å yte seksuelle tjenester.
146 Salg av seksuelle tjenester er også uønsket på nett. Å yte vederlag til personer for seksuelle
147 tjenester og handlinger via internett og sosiale medier, for så å motta disse tjenestene og
148 handlingene i form av bilder, filmer eller via direkte webkamera er brudd på sexkjøpsloven.

149 Via internett og sosiale medier er terskelen for både kjøp og salg lavere enn ved direkte fysiske
150 sexkjøp. Det er en lavere terskel for å starte med prostitusjon i denne type prostitusjons-
151 virksomhet, hvor man unngår direkte fysisk kontakt med kundene. Kriminalitet på nett må
152 behandles på lik linje med annen kriminalitet. Nettet er blitt den viktigste arenaen for halliker og
153 menneskehandlere som selger kvinner på prostitusjonsmarkedet.

154 Betaling for kjøp av seksuelle tjenester skjer i stadig større grad gjennom elektroniske betalings-
155 løsninger, både i tilknytning til eskortevirksomhet og til kjøp av bilder, filmer, show og toveis-
156 interaksjon via webkamera. Finansnæringen har en viktig rolle i å bekjempe kriminalitet og
157 samarbeider tett med politiet på kriminalitet som hvitvasking og terrorfinansiering. Det er behov
158 for tiltak og virkemidler som bidrar til å ansvarliggjøre næringslivet og øke deres bevissthet om
159 eget samfunnsansvar for å begrense kriminalitet i utledet form.

160 **Arbeiderpartiet vil:**

- 161 • Iverksette informasjons- og holdningskampanjer om at kjøp av seksuelle tjenester og
162 handlinger i form av bilder, film og live streaming på webkamera er brudd på
163 sexkjøpsloven
- 164 • At arbeidet mot ikt-kriminalitet kraftig forsterkes og styrke politiets arbeid mot
165 hallikvirksomhet på internett
- 166 • Utrede hvordan finansnæringen kan spille en større rolle i å forebygge kriminalitet knyttet
167 til prostitusjon og menneskehandel, herunder sexkjøp.